

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kielce/aktualnosci/245191,Bedziemy-czynic-wszystko-by-pamiec-o-Nich-nie-zginela-Obchody-Dnia-Walki-i-Mecze.html>
19.07.2026, 09:34

„Będziemy czynić wszystko, by pamięć o Nich nie zginęła”. Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie

- To miejsce jest symbolem - mówił dr Mateusz Szpytma. Zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wziął udział w uroczystych obchodach Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej, które odbyły się w niedzielę, 12 lipca, w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie.

12.07.2026

[Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej pacyfikacja wsi Michniów](#)

W swoim wystąpieniu dr Mateusz Szpytma podkreślił, że podczas II wojny światowej polska wieś padła ofiarą nie tylko niemieckiego barbarzyństwa.

- To miejsce jest symbolem tych wszystkich wsi, które zostały spacyfikowane przez Niemców w latach II wojny światowej. To osiemset różnych miejscowości. Ale gdy jesteśmy tutaj w Dniu Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej, musimy również pamiętać o tych wsiach, które w tym samym czasie - osiemdziesiąt trzy lata temu - były pacyfikowane, były mordowane przez Ukraińską Powstańczą Armię. Właśnie wówczas - 11, 12 lipca 1943 roku - miało miejsce apogeum tej zbrodni. Tylko jednego dnia zostało zamordowanych wiele tysięcy mieszkańców dziewięćdziesięciu dziewięciu miejscowości. Będziemy czynić wszystko, by pamięć o Nich nie zginęła! - zaznaczył.

Uroczystość rozpoczęła msza polowa w intencji ofiar pacyfikacji, a zakończyło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przed Mogiłą Pomordowanych na terenie Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie.

W wydarzeniu uczestniczyli także dr Robert Piwko, naczelnik Delegatury IPN w Kielcach oraz dr Tomasz Domański z Referatu Badań Historycznych kieleckiej delegatury.

Patronat Honorowy nad obchodami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Karol Nawrocki.

RP Prezydent
Rzeczypospolitej
Polskiej

Organizatorzy: Muzeum Wsi Kieleckiej - Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach.

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Fot. Sławomir Kaspar (IPN)

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Fot. Sławomir Kaspar (IPN)

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Fot. Sławomir Kaspar (IPN)

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Fot. Sławomir Kaspar (IPN)

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Fot. Sławomir Kaspar (IPN)
Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej

Święto państwowe obchodzone co roku 12 lipca. Ustanowiono je w 2017 r. w hołdzie mieszkańcom polskich wsi. Upamiętnia tragiczną pacyfikację miejscowości Michniów przez niemieckich okupantów, która rozpoczęła się 12 lipca 1943 roku. W ciągu dwudniowej masakry wieś została doszczętnie spalona, a jej mieszkańcy bestialsko zamordowani.

Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej przypomina o ofierze poniesionej przez mieszkańców aż 817 wsi, które w latach 1939-1945 zniszczono, a ludność pozbawiono dobytku, wywieziono do niemieckich obozów koncentracyjnych, na przymusowe roboty czy do sowieckich łagrów. Pokazuje patriotyzm tych ludzi i wysoką cenę, jaką przyszło im zapłacić za wierność ojczyźnie.

Pacyfikacja Michniowa

W okresie II wojny światowej niemieckie siły policyjne w Generalnym Gubernatorstwie dokonały niezliczonych zbrodni na żydowskiej i polskiej ludności cywilnej. We wsiach regionu kieleckiego ich szczególne nasilenie miało miejsce wiosną i latem 1943 r.

Za szczególną zbrodnię – symbol niemieckich represji na obszarach wiejskich – uznaje się pacyfikację wsi Michniów, położonej wówczas w gminie Suchedniów w Kreis Kielce (obecnie powiat Skarżysko-Kamienna), gdzie w czasie dwóch dni 12-13 lipca 1943 r. funkcjonariusze niemieckiej policji porządkowej (Ordnungspolizei – Orpo) przy udziale Gestapo zamordowali co najmniej 204 osoby (102 mężczyzn, 54 kobiety i 48 dzieci w wieku od 9 dni do 15 lat).

Według zeznań funkcjonariusza 3. kompanii I batalionu Heinz Fritza, pacyfikację Michniowa poprzedziła odprawa „motywacyjna” dla szeregowych policjantów, zorganizowana 11 lipca 1943 r. w Kielcach, w miejscu kwaterowania 3. Kompanii. Mowę wygłosił jej dowódca Hauptmann

Wolfgang O., który odpowiedzialnością za działania antyniemieckie obarczył wszystkich mężczyzn z Michniowa. W trakcie wystąpienia, jak relacjonował Fritz, O. mówił:

Michniów uznawany jest za centralę partyzantów przeprowadzających zamachy na główną linię kolejową Kraków-Radom-Warszawa, i że napotkani we wsi mężczyźni winni być »zakatrupieni«. Powiedział, że będziemy mieli honor przeprowadzenia ataków na »bunkry«, inne jednostki tworzyć będą natomiast kordon. Chodzi o całkiem dużą akcję.

Można więc przypuszczać, że już wówczas zaplanowano działania ze szczególnym okrucieństwem, a wystąpienie dowódcy miało „pokrzepić serca” i rozwiać wszelkie ewentualne wątpliwości.

Jak opisuje dr Tomasz Domański z Referatu Badań Historycznych Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, oba dni pacyfikacji, bardzo się od siebie różniły:

- Większość ofiar zamordowanych pierwszego dnia stanowili mężczyźni, planowo wyselekcjonowani przez Niemców na podstawie list imiennych, a następnie spaleni żywcem w kilku budynkach gospodarskich, natomiast drugiego dnia policjanci po przybyciu do wsi w sposób chaotyczny mordowali każdą napotkaną osobę – w tym głównie kobiety i dzieci – podkreśla.

W wyniku pacyfikacji miejscowość praktycznie przestała istnieć. Wszystkie domy i zabudowania gospodarcze zostały spalone. Pozostali przy życiu ludzie znaleźli schronienie w okolicznych wsiach.

Źródło: Tomasz Domański, „Pacyfikacja Michniowa w świetle nieznanych dokumentów sądowych. Analiza historyczna”

Więcej informacji o pacyfikacji Michniowa w publikacjach:

- [Tomasz Domański, Pacyfikacja Michniowa w świetle nieznanych dokumentów sądowych. Analiza historyczna](#)
 - [Tomasz Domański, Niemieckie zbrodnie na kieleckiej wsi](#)
 - [Tomasz Domański, Sprawa niemieckiej pacyfikacji Michniowa przed wymiarem sprawiedliwości](#)
 - [Tomasz Domański, Strach jako metoda sprawowania okupacji niemieckiej na przykładzie Kreis Kielce](#)
 - [Dawid Golik, Rok 1943. Niemiecki odwet na polskiej wsi](#)
 - [Andrzej Jankowski, Tomasz Domański, Represje niemieckie na wsi kieleckiej 1939–1945](#)
- [Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Michniów

Kielce

Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej

Uroczystości